

IOAN LĂCĂTUȘU, *IDENTITATE ȘI CULTURĂ LA ROMÂNII DIN SECUIME*, Editura Carpatica, Cluj-Napoca, 1995

Cunoscut și pasionat cercetător al istoriei românilor din secuime, personalitate bine cunoscută și apreciată a acestor locuri, Ioan Lăcătușu abordează în cartea sa trei aspecte fundamentale:

1. Românii din arcul interior al Carpaților în contextul general al evoluției societății transilvane, cu accent asupra condițiilor lor specifice de viață și de păstrare a identității.

2. Spiritualitatea românească și identitatea națională, privite mai ales prin dănuirea bisericii strămoșești și a învățământului confesional.

3. Viața culturală și importanța mitropoliților Andrei Șaguna, Nicolae Bălan, Nicolae Colan, a protopopilor Aurel Nistor, Ioan Rafiroiu, a eruditului istoric Nicolae Iorga, precum și a altor personalități în influențarea pozitivă a destinului românesc din această zonă aflată în chiar centrul pământului românesc.

Autorul pune la îndemâna cititorului o deosebită informare documentară, un impresionant număr de date, de fapte istorice și de caractere, o perspectivă inedită asupra evoluției românilor din spațiul transilvan de care se ocupă și care aparține leagănului țării noastre. Nu lipsesc nici aspecte politice, religioase și sociale, prezentate în circumstanțele generale ale situației din Europa veacului în care ne aflăm.

Unul din mesajele principale ale cărții este legat de primatul adevărului, invitația de a cunoaște adevărul înainte de toate, sub toate aspectele lui, uneori tragice. Ni se relevă astfel că în răstimpuri grele pentru români, preoții și învățătorii au fost "nu numai cărmuitori spirituali, ci și îndrumători în strădania de păstrare a identității etnice și culturale" (pag. 80). În lupta pentru apărarea credinței și a unității naționale, înaintașii, prin veacuri, au știut să înfrunte timpul, să ducă, în nemurire, un suflet iertător și bun.

Unitatea de limbă și tradiție a românilor, izvorâtă din conștiința originii comune, s-a maturizat treptat și s-a materializat în constituirea Statului Național Român Unitar la 1 Decembrie 1918. Aflăm din importanta lucrare a lui Ioan Lăcătușu aspecte inedite privind modul în care românii din secuime s-au solidarizat cu năzuințele firești ale întregului neam, la Alba Iulia.

Evidențiem și faptul că, în păstrarea identității și a credinței străbune, românii nu au folosit violența decât atunci când jugul devenise de nesuportat. Ei s-au remarcat, îndeosebi, prin rezistența pasivă și capacitatea de a răbda. Un eroism nobil, plin de înțelegere, care se explică prin însușirile sufletului profund creștin.

Autorul subliniază, în concluzie, necesitatea de "reactualizare a vieții cetățenilor din arcul interior al Carpaților la cerințele pentru generația de astăzi și pentru urmași". Viitorul comun al locuitorilor de orice naționalitate ori confesiune trebuie dezvoltat, firește, pe temeiul frățietății în Hristos. Aceasta este premisa fundamentală a unor relații demne de numele de creștin și de om.

Paginile frumoasei cărți a lui Ioan Lăcătușu sunt de un deosebit interes atât pentru profesioniști ai istoriei, cât și pentru publicul larg, pentru slujitorii altarelor străbune, pentru cetățenii români de orice naționalitate și confesiune în context european.

Gh. Rățulea